

Zarafshon

1913-yil aprel oyidan chiqqa boshlagan

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

2025-yil 4-fevral, seshanba,

14 (24.040)-son

O'zbek xalq
maqoliYigit
g'ami elida,
elning g'ami
dilida

DAROMADI BOR OILAning

muammosi kam bo'ladi

Mahallalarni xavfsiz hududga aylantirish avvalo, oiladagi muhitdan boshlanadi. Xo'sh, bu borada viloyatimizda ahvol qanday? Xonodonlarda xotirjamlikka rahna soluvchi illatlar nima, totuv ojalarning siri-chi?

Bosh vazir o'rinosari – Oila va xotin-qizlar qo'mitasi raisi Zulayho Mahkamova bu gal viloyatiimizga safari davomida shu masalalarni o'rgandi.

Avvalo, tumanlarda bu borada olib borilayotgan ishlarni bilan tanishildi. Jumladan, Oqdaryo tumanining Yangiqo'rg'on mahallasida kambag'alilikni qisqartirish, oilalar farovonligini oshirish orqali ijtimoiy-ma'naviy muhit barqarorligini ta'minlash bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlarni tahlil qilinib, vazifalar belgilandi. Muammoli va nizoli oilalar, huquqbuzarlik va jinoyat sodir etgan yoki sodir etishga moyilli bo'lgan xotin-qizlarga ijtimoiy faol ayollardan "ma'naviy murabbilar" birkirish bo'yicha tavsiyalarni berildi. Bandligini ta'minlash maqsadida bii guruh xotin-qizlarga tikuva mashinalari topshirildi.

Shuningdek, ushbu mahallada tashkil etilgan "Oila maskani"ning ochilish marosimi ham bo'lib o'tdi. Bu

yerda xotin-qizlarni kasb-hunarga o'rgatish, salomatligini mustahkamlash uchun shart-sharoitlar yaratilgan.

Ishtixon tumani va Kattaqo'rg'on shahridagi o'rorganishlarda ushbu hududlarda oilalarning daromad manbaini oshirishda "Sayhunobod tajribasi"ni yo'iga qo'yish lozimligi ta'kidlandi.

- Bugun xotin-qizlarning ijtimoiy himoyasi, bandligini ta'minlash deganda faqat ularga bitta tikuv mashinasi ajratish tushunilmayapti, balki kasb-hunarga o'rgatish, zarur shart-sharoit yaratish, ishlab chiqayotgan mahsulotini qay tartibda iste'molchiga yetkazishgacha bo'lgan jarayonni qamrab olgan holda ko'mak berilmoqda, - dedi Z.Mahkamova mas'ulilar, xotin-qizlar faollari bilan uchrashuv chog'ida. -

Ularning oiladagi ahvoldan kelib chiqqan holda turli darajadagi yordam ko'rsatilishi natijasida ayollar bandligi ta'minlayapti, oiladagi u yoki bu muammo si hal etilyapti. Xususan, Samarcand viloyatida ham o'tgan yil davomida "Ayollar daftari"ning 5-bosqichiga kiritilgan 104 mingdan ziyod xotin-qizga amaliy yordamlar ko'rsatilgan. Lekin mahalladagi har bir faol avvalo, oilalarni chuchur tahlil etishi, uning muammosiga yuzaki yondashmasligi zarur. Chunki

sirdan xotirjam ko'ringan oilada ham muammolar bo'lishi va u bir kun yuzaga chiqishi mumkin.

Samarcand davlat universitetida "Ma'rifatli ayol – farovon jamiaty tayanchi" mavzusida tashkil etilgan anjumanda Bosh vazir o'rinosari Zulayho Mahkamova jamiyatda xotin-qizlarning o'rni, gender tengligi, oiladagi roli, yoshlarga ta'lim-tarbiya berishdagi faoliigiga e'tibor qaratdi.

G.KOMILOVA.

2025-yil Samarqand turizmi uchun yangi davr bo'ladi

Viloyat hokimi yaqinda aholi murojaatida joriy yilga mo'ljallangan ustuvor vazifalar qatorida turizm sohasini alohida qayd etib, turizm mahalla va qishloqlari ko'paytirilishi, sayyoqlik imkoniyatlari yuqori bo'lgan hamda infratuzilmasi mavjud 14 ta qishloq, mahallaga shundan maqom berish choralar ko'riliшини ta'kidladi.

Shu paytgacha viloyatimizdagi Konigil, Tersak, Bog'ibaland mahallalariga turizm qishlog'i va turizm mahallasi maqomi berilib, ushbu hududlarda sayyoqlar uchun har tomonlama qulay shart-sharoit, shunga mos infratuzilma yaratilgan, ko'plab yangi ish o'rinalri ochilgan.

Dastlab 2020-yilda Samarqand tumani Konigil mahallasiagi Siyob arig'i atrofi obod qilinib, bu yerda yurtimizdagi ilk turizm qishlog'i tashkil etilgan edi.

O'tgan yil mazkur loyihaning ikkinchi bosqichi amalga oshirilib, Siyob arig'i atrofi M-39 avtomobil yo'ligacha obod qilindi, turistik obyektlar yulay yashirildi. Ikkinchi bosqichida 22 gektar maydon qamrab olingan holda Siyob arig'i tozalandi, atrofi obodonlashtirildi. Arik yoqalab yo'l ochildi, 2,5 kilometr masofada veloyotlak va 3,5 kilometr piyodalar yo'lagi tashkil etildi. Hududda mahalla aholisi va tadbirkorlar tomonidan 51 ta obekt, ya'ni mehmon uylari, savdo rastlari, hunarmandchilik ustaxonalari, milliy uslubdagi umumiy ovqatlanish shoxobchalar, dam olish masanlari buniyod etildi.

O'tgan yilgi ishlarni haqida gapirganda davlatimizda rahbar tomonidan 2024-yil 6-fevralda Samarqand tumanidagi Ohalik, Oqbo'ra va Mironqul mahallalarni hududida umumiy maydoni 4656 hektar bo'lgan turistik-rekreatsion zonasini tashkil etish to'g'risida qaror qabul qilinganligini alohida qayd etishni istaridim. Tog'li hududda joylashgan ushbu mahallalarda ham turizmnı rivojlantirish uchun juda katta imkoniyatlarni mavjud. Qarordan so'ng tuman hokimligi huzurida turistik zona direksiyasi tashkil etilib, xorijiy hamkorlar bilan birgalikda mazkur loyihaning master rejasini ishlab chiqildi. Bu yerda tog' turizmi bo'yicha "ziplayn", "banji-jumping" va "zorbing" attraksion-

(Davomi 2-sahifada) >>>

Mahallalardagi yoshlarning ommaviy sport bilan shug'ullanishlari va "Besh tashabbus olimpiadasi" doirasida o'tkaziladigan musobaqalar uchun viloyatdagagi 1126 mahallaga to'rt turdag'i sakkiz mingga yaqin sport jihozlari topshirildi.

Shu munosabat bilan tashkil etilgan tadbida viloyat sport, yoshlar ishlari boshqarmalari mas'ullari so'zga chiqib, "Besh tashabbus olimpiadasi" doirasida 27 yo'nalish bo'yicha o'tkazilgan tanlov va musobaqalarda samarcandlik yoshlar respublikada kuchli o'nlikda ekanini ta'kidladi va yoshlar yetakchilariga Prezident sovg'asi – sport

Mahallalarga Prezident sovg'asi – sport anjomlari topshirildi

jihozlarini tantanali topshirdi.
– Ushbu sport anjomlari yoshlarning bo'sh vaqtini mazmuni tashkil etish, iqtidorli yoshlarni kashf qilish va ular orasidasi championlar yetishib chiqishiga xizmat qiladi, – deydi Bulung'ur tumanidagi G'o'bdin mahallasi yoshlar yetakchisi Nodir Muxtorov. – Shu bilan birga, yoshlarni sog'alom turmush tarziga o'rgatish va joriy yilgi "Besh tashabbus olimpiadasi" musobaqalarda faol ishtirok etishga undaydi.

O'tgan yil samarcandlik yoshlar 14-30 yosh toifasida o'tkazilgan musobaqa va

tanlovlarda 11 ta oltin, 10 ta kumush, 9 ta bronza medal bilan respublikada yettinchi o'rinni qo'lg'a kiritigan.

QACHONGACHA YOZDA ISSIQLAN, QISHDA KO'MIRDAN QORAYAMIZ?

Shu kunlarda viloyatdagagi qaysi soha vakillari bilan suhabatlashmang, vaqt ziqligi, yuqorida ishchi guruh kelgani yoki kelayotganini aytmoqda. Tabiiyki, yuqori idora vakillarining quyida olib borilayotgan ishlarni bilan rostakamiga tanishishi, kamchiliklarini o'rganishi shu tizimdagagi qator muammolarning bartaraf etilishiga xizmat qiladi.

Lekin ayni qish kunlarda ushbu ishchi guruh vakillariga bir iltimosimiz bor edi. Qaysi tizimni olib qaramang, sog'liqi saqlashmi, maktabgacha ta'lim yo maktabmi – hozir bemorlarning issiq palatalarda va bolalarning issiq sinf xonalardira dars tayyorlashi hammasididan ham ahamiyatlari. Xo'sh, gaz yetib bormagan xonadonlari ijtimoiy soha muassasalarini qanday isitilayapti? Agar mutasaddilarning mikrofon qarshisida "shuncha ko'mir tarqatildi, shuncha aholiga arzonlashtirilgan ko'mir yetkazib berildi", degan so'zlarni ko'mir olayotganlar eshtisa bormi?! Axir bugun ularning arzidan ko'mir ham tutab ketiyapti-ku!

- Arzonlashtirilgan ko'mir berilayapti, degan gapni eshitib, o'g'lim bilan kerakli manzilga bordik, – deydi shunday iste'molchillardan biri. – Navbatda turgach, ko'mir oladigan bo'ldim. Qarasam, bir tonna tuproq joylangan (juda katta qismi kunkun, demochiqi). Iya, deb hayratimni yashirmadim. "Olmasangiz, o'zingiz bilasiz, vaqtimizni olmang", deya haydar yuborishdi, tag'in. Nima bo'lsa bo'ldi, deya yuklangan ko'mirni oldim, ilojim qancha. Axir bir tonna ko'mir uchun 300 ming so'm to'lab qo'ydim-da. Menga shunaqa kukun ko'mir berilganini chiqotganda, qo'shnimning kinoyasidan tushunib qoldim. Haydovchilarga

"dolya"sin bersam, tuzukrog'idan olib chiqishar ekan. Sodda bo'lmay qolay, ketaverdim. Mana, bir oy o'tdi, faqat bittagina uyni isitib (unga qo'shimcha ko'mir so'tib olganman, aralashirib ishlashit uchun) yanvarni amallab o'tkazdik. Buyog'iga bir tonnasi qariyb 2 million so'mga borib qoladigan ko'mir olaman ko'chadan.

- Uyda ikki kelinim, o'zimiz chol-kampir, jami o'n kishi yashaymiz, – deydi ko'mir olganlardan yana biri. – Arzonlashtirilgan ko'mir olib, uyimizni isitganimizdan keyin nevaracham qattiq kasal bo'lib qoldi. Allergik shamollash deyishdими, ishqilib, nima bo'idi, naqd besh million pulimiz ketdi. Shundan keyin Qozog'istonidan keltirilayotgan ko'mirdan, kilosini 1700 so'mdan xarid qildik.

Mas'ullardan ham bir iltimosimiz bor, qishda sovgotayotgan va kasal bo'lganlardan pul ishlamaylik, shu "bekat"da korrupsiyani to'xtatib turaylik. Axir yuzimiz qachongacha yozda issiqlan, qishda yarmi tuproq ko'mirdan qorayaveradi! – Gulruh MO'MINOVA.

Samarqand viloyati hokimining QARORI

Samarqand viloyatida 2025-yilda davlat ko'chmas mulkidan foydalanganlik uchun ijara to'loving eng kam stavkalarini tasdiqlash to'g'risida

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 14-dekabrdagi "Davlat mulkini ijara ga berish tartibini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi 660-son qarori, O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligining (2024-yil 30-dekabrdagi 01/23-18/1276-son) hamda O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining (2024-yil 29-dekabrdagi 02/29-27269-son) qo'shma xati va O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi viloyat hududiy boshqarmasining 2025-yil 4-yanvardagi (18-01/2-1-son) murojaati hamda viloyat hokimining birinchi o'rinsosari kotibiyati mudiri R.Maxqulovning 2025-yil 4-yanvardagi (05/01-30-son) bildirgisi ni inobtaga olib, **QAROR QILAMAN:**

1. Quyidagilar:

Samarqand viloyatida 2025-yilda davlat ko'chmas mulkidan foydalanganlik uchun ijara to'loving eng kam stavkalarini 1-ilovaga;

Sanoat zonalari hududlaridagi davlat ko'chmas mulki obyektlarini 2025-yilda ijara bekishda qo'llaniladigan ijara to'loving eng kam stavkalarini 2-ilovaga muvoqiq;

Ijara to'lovi stavkalariga qo'llaniladigan koefitsiyentlar 3-ilovaga muvoqiq;

2. O'zbekiston Respublikasi Davaktiv agentligi huzuridagi Davlat mulki obyektlaridan samarali foydalish markazining viloyat hududiy boshqarmasi (A.Yangiboyev)ga:

davlat mulkini ijara berishni tashkil etish va ijara berish;

ijara berilgan davlat mulkini va uni ijara berishdagi tushadigan ma'blag'larni hisobga olish va monitoringini olib borish;

ijara beriladigan davlat mulki bo'yicha ma'lumotlar bazasini shakllantirish;

ijara obyektlaridan maqsadli foydalanimishini va ularning saqlanishini, shuningdek, ijara to'loving o'z vaqtida va to'liq to'lanishini nazorat qilish;

davlat mulkini ijara berish sohasidagi qonunbuzilish holatlari aniqlanganda qonun hujjalari o'rnatilgan tartibda choralar ko'rish;

foydalanilayotgan davlat mulki ijara berishi to'g'risidagi e'lornlari va ijara berilayotgan davlat mulkleri ro'yxatlarini davriy nashrlarda

hamda O'zbekiston Respublikasi Davlat aktivlarini boshqarish agentligi viloyat hududiy boshqarmasining va Savdo-sanoat palatasi viloyat hududiy boshqarmasining veb-saytlarida va ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalarida joylashtirilishi ta'minlash topshirilsin.

3. O'zbekiston Respublikasi Davaktiv agentligi huzuridagi Davlat mulki obyektlaridan samarali foydalish markazining viloyat hududiy boshqarmasi (A.Yangiboyev), viloyat soliq boshqarmasi (E.Tolliyev), shahar va tuman hokimliklari hududlarda ijara munosabatlarini tartibga solish, ijara berilayotgan davlat mulki hisobotini to'g'ri yuritish va budjetga qo'shimcha mablag'larni jalb qilish maqsadida davlat mulkini balansa saqlovchilar tomonidan ijara berish samaradorligini oshirish va tashkillashtirishda o'zaro hamkorlikni yo'lg'a qo'syin.

4. Vazirlik va idoralarining viloyat boshqarmalari hamda tizim tashkilotlari balansidagi davlat mulklarini xatlovdan o'tkazsin va bo'sh turgan yoki samarasiz foydalaniyotgan davlat mulklarini ijara berish bo'yicha har chorak yakuni bilan hisobot oyidan keyingi oyning 10-sanasigacha Davaktiv agentligi huzuridagi Davlat mulki obyektlaridan samarali foydalish markazining viloyat hududiy boshqarmasiga bu mulknинг joylashgan joyi, miqdori, tarkibi va boshqa umumiy tavsiyalar ko'rsatilgan ma'lumotlarni taqdim etib borsin.

5. Davlat kadastrlar palatasi viloyat hududiy

boshqarmasi (M.Kuvandikov) har chorak yakuni bilan keyingi oyning 5-sanasiga qadar viloyatda mavjud davlat mulki obyektlarining ro'yxatini elektron holatda Davaktiv agentligi huzuridagi Davlat mulki obyektlaridan samarali foydalish markazining viloyat hududiy boshqarmasiga taqdim etib borsin.

6. Viloyat hududida 2025-yilda davlat mulki bo'lgan binolar va xonalarda joylashgan budget tashkilotlari uchun ijara to'loving "noi" stavkasi belgilansin.

7. Viloyat hokimligi axborot xizmati rahbari – matbuot kotibi (M.Mirzayev) mazkur qarorni "Zarafshon" va "Самаркандский вестник" gazetalarida e'lion qilinishini hamda viloyat hokimligining rasmiliy veb-saytiga joylashtirilishi ta'minlasin.

8. Viloyat hokimining 2024-yil 7-fevralda "Samarqand viloyatida 2024-yilda davlat mulkidan foydalanganlik uchun ijara to'loving eng kam stavkalarini tasdiqlash to'g'risida"gi 33-7-0-Q/24-son qarori o'z kuchini yo'qotgan deb hisoblansin.

9. Mazkur qaror ijdorini nazorat qilish viloyat hokimligining birinchi o'rinsosari F.Abilov zimmasiiga yuqatilinsin.

10. Ushbu qaror rasmiy e'lion qilingan kundan boshlab kuchga kiradi.

Viloyat hokimi v.b.

A. BOBOYEV

2025-yil 29-yanvar

24-7-0-Q/25

Mazkur qarorning ilovalarini bilan ushu
QR-kod orqali tanishishingiz mumkin.

talablar asosida peshlavha va ko'sratkich belgilarning o'rnatalishini ta'minlasin.

6. Viloyat hokimligi axborot xizmati rahbari – matbuot kotibi (M.Mirzayev), viloyat hokimligi huzuridagi "Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish markazi" MChJ (N.Norbekov) mazkur qarorni "Zarafshon", "Самаркандский вестник", "Овози Самарқанд" gazetalarida chop etilishini hamda Lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasiga va viloyat hokimligining rasmiliy veb-saytiga o'rnatilgan tartibda joylashtirilishi ta'minlasin.

7. Viloyat hokimining ma'naviy-ma'rifiy ishlar sa-maradorligini oshirish, "Davlat tili haqida"gi Qonun hujjatlari ga rioya etilishini ta'minlash masalalari bo'yicha maslahatchisi (Sh.Temirov) mazkur aholi punktlari nomlarini **10 kun muddatda** davlat reestri bazasiga kiritish choralarini ko'rsin.

8. Mazkur qaror bajarilishini nazorat qilish xalq deputatlari viloyat Kengashining Korrupsiyaga qarshi kurashish va xavfsizlik masalalari bo'yicha doimiy komissiya (Sh.Djurakulov) va viloyat hokimining ma'naviy-ma'rifiy ishlar sa-maradorligini oshirish, "Davlat tili haqida"gi Qonun hujjatlari ga rioya etilishini ta'minlash masalalari bo'yicha maslahatchisi (Sh.Temirov) zimmasiiga yulkansin.

Kengash raisi

Sh.NEGMATOV

2025-yil 29-yanvar VII-6-9-7-0-K/25

Xalq deputatlari viloyat Kengashining 2025-yil 29-yanvardagi VII-6-9-7-0-K/25 -sonli qaroriga ILOVA

Nurobod tumanidagi aholi punkti nomini o'zgartirish to'g'risida

T/r	Geografik obyektning joylashgan o'rni (MFY)	Geografik obyektning amaldagi nomi	Geografik obyektning o'zgarotgan nomi	Respublika ekspertiza komissiyasi xulosasi
1.	"Oltinsoy" MFY	Uzku	Keskanjar	Qonun hujjatlari talablariga muvoqiq

Strategik fikrlab, demokratik boshqarish zarur

Mamlakatimiz davlat fuqarolik xizmatida davlat xizmatchilarining kasbiy kompetentligi ular faoliyatining barcha yo'naliishlarida namoyon bo'ladi. Shuning uchun davlat xizmatchilarining kasbiy kompetentligini oshirishning mexanizmlarini shakllantirishni davrning o'zi taqozo etmoqda. Chunki boshqaruv kadrlari tashkilotni boshqaribgina qolmay, jamiyatga xizmat qilishi, xalqimizga ko'sratilayotgan xizmatlarning ijtimoiy va iqtisodiy samarasini oshirishi kerak. Buning uchun boshqaruv kadrlari strategik uslubda fikrlashni, demokratik uslubda boshqarishni hamda jamiyat maafaatlarning ustunligini ta'minlashni o'zining ustuvor vazifasi, deb bilishi lozim.

Bu borada viloyatdagi tuman (shahar) hokimlarining o'rinsosari, tashkiliy-kadrlar guruhi rahbarlari hamda milliy kadrlar zaxirasiga kiritilgan nomzodlar uchun tizimli ravishda o'quv-amalii seminarlar tartikilgan etilmoqda. Mazruk o'quvlarida asosiy e'tibor mahalliy davlat boshqaruviga va aholi bilan ishlashni samarali tashkil etishda talab etiladigan bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, xalq bilan muloqotda rahbarlar va davlat fuqarolik xizmatchilarini vazminalik va ilm-ma'rifat bilan muammolarni yechishga e'tibor qaratilmoqda.

Bugun davlat boshqaruviga davlat xizmatchilarini meritoratiya tarmoqligida asosiy seminarlar tartikilgan holda belgilangan tartibda tanlab olinmoqda. Meritoratiya (munosiblar hokimiyati) boshqaruv principida

qobiliyatlari va intellektual rivojlangan insonlarning ijtimoiy kelib chiqishi, qarindoshlik va moliviyat holati, jinsi, irqi yoki yoshidan qat'iy nazar yetakchilik maqeini egallaydi. Ushbu prinsip asosan nomzodning kompetentligiga asoslanadi.

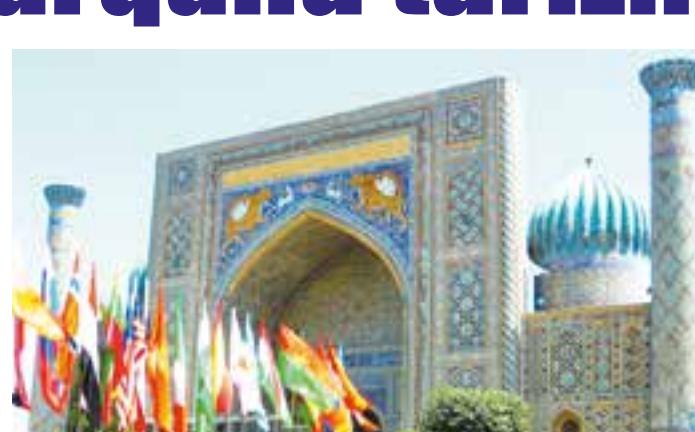
Ko'plab olimlar meritokratiya kelajakda davlat va jamiyatni boshqarishning yorqin namunasi ekanligiga ishonmoqda. Zero, qobiliyatlari insonlar yaxshi natijalarga erishishi mumkin va shunga muvoqiq fuqarolarning ijtimoiy farvonligi ham oshadi. Demak, meritokratiya inson uchun ham, jamiyat uchun ham eng yaxshi natijalarga erishishdaadolatliti zifatida taklif etilmoga.

Competentlik – shaxsnинг muayyan ta'lim yo'naliishi yoki mutaxassisligi bo'yicha olygan bilim, malaka va ko'nikmalarini hamda shakllangan shaxsiy xislatlarni mehnat faoliyatida muvaffaqiyatlari

hokimligining istiqbolli kadrlar zaxirasi shakllantirib kelinmoqda. O'tgan davr mobaynida 2356 nafr, jumladan, tuman va shaharlardan 2138 nafr, boshqa viloyatlar dan 170 nafr hamda Samarqand shahridagi Prezident maktablaridan 48 nafr sarabal olingan yoshlarning mutaxassisligi va qiziqishlariga ko'ra ish bilan ta'minlanishi, mutazam malaka oshirib borishi hokimliklar tomonidan nazoratga olingan.

Buning uchun davlat xizmatchilaridan faoliyati davomida profesional, nazariy va amaliy bilimlarni uzluksz oshirib borishi, ilg'or tajribalarni o'rGANISHI, vazifalarga vijdonan yondashishi, sog'lom fikrashi, kasbiy malaka va ma'naviy-axloqiy fazilatlariga, o'z nutqai-nazarziga ega bo'lishi talab etiladi. Shuningdek, ularning aholi bilan muloqot qilish madaniyatiga ega bo'lishi, boshqarni orqasidan ergashtira olishi, o'zining va xodimlarining salomatligi uchun qayg'urishi, qo'lit ostidigilarga g'amxo'rlik qilishi va ularni ruhlantirish, namunalni ish borayotganlarning his qiladi. Islohotlarning natija berishi esa, fuqarolarning daxldorligini oshiradi.

Behzod RAXMATULLAYEV, viloyat hokimligi tashkiliy-kadrlar guruhi rahbari.

uy-mehmonxona tashkil etilgan, mavsumda 60 mingdan ortiq turist tashrif buyuradi. Xorijlik sayyoqlarini Samarqandga ko'proq jalb etishga har bir xalqning o'ziga xos qadriyatlari, turmush tarzidan kelib chiqib yondoshilmoxqda. Masalan, tog'li hududlardagi termal buloqlar negizida Yaponiya tajribasi asosida termal turizmini jadal rivojlantirish va yaponiyalik turistlarni jalb qilishni mo'ljallayapmiz. Xitoylik sayyoqlar sonini oshirish maqsadida fevral oyida Samarqanda "Xitoy Yangi yil bayrami" tashkii etiladi, O'zbekiston-Indoneziya turoperatorlari ishtiroyida turistik forum o'tkaziladi.

Bundan tashqari, Samarqand shahrida "Navro'z Gastro", "Kabob festivali", "Ipak yo'li bozori", Bulung'ur tumanida "Pomidor sayli", Kattaqo'rg'on tumanida "Sharq shirinliklari", Qo'shrabot tumanida "Qo'shrabot navosi" kabi xalqaro festivallar o'tkazilishi rejalashtirilgan.

Davlatimiz rahbarining 2024-yil 29-noyabrdagi "Samarqand viloyatida investitsiya va tadbirkorlik muhitini yanada rivojlantirish hamda aholi turmush darajasini yaxshilash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida ham hudduda turizmi rivojlantirish bilan bog'liq bir qator vazifalar belgilangan.

Jumladan, viloyatdagi suv inshootlari va ular atrofidan samarali foydalishni maqsadida Urgut, Toyloq, Samarqand, Past Darg'om tumanlari va Samarqand shahri huddudidan o'tgan Darg'om kanali bo'yida 35,7 kilometr masofada ko'ngilochar savdo va xizmat ko'sratish obyektlaridan iborat turistik marshrut tashkil etiladi.

Kanalarda ko'p funksiyali ko'priklar qurilish, bu obyektlardan xorijidagi singari savdo va ko'ngilochar maskanlar sifatida foydalaniлади. Joriy yilda Narpay kanalining Kattaqo'rg'on shahri huddudidan o'tgan qismida tashabbuskor investor mablag'lari hisobidan gastronomik ko'pri majmuasini qurish rejalashtirilgan. Gastronomik ko'pri tunu kun faoliyat ko'rsatadi

va unda yengil konstruksiyalı savdo va maishiy xizmat ko'sratish obyektlari tashkil etiladi.

2025-2026-yillarda Urgut tumanining Chor chinor tog'li hududida qiymati 25 million dollar bo'lgan zamona yordi yo'li va turizm majmuasi quriladi.

Bulardan tashqari, joriy yilda viloyatda turizm sohasini rivojlantirishga qaratilgan yana o'nb'l loyiylar, tadbirlar rejalashtirilgan, ularning barchasi Samarqandning yirik turizm markazlaridan biriga aylanishini ta'minlaydi. Misol uchun, ayni paytda yangidan bunyod etilayotgan va yori yilda ochilishi kutubayotgan Imam Buxoriy majmuasi faoliyatlari boshlashi bilan Samarqandda ziyorat turizmi imkoniyatlari yana ham kengayadi. Yoki shu yilning oktabr-noyabr oylarida ilk bor Parjidan boshqa shaharda, ya'ni Samarqandda YUNESKO Bosh assambleyasining 43-sessiyasi o'tkazilishi ham qadimiy va hamisha navqiron kenta sayyoqlar oqimini oshirishi tabib. Birgina ushbu sessiyada dunyoning yuzdan ortiq davlatidan 6000 dan ko'proq ishtirokchi keliishi kutilmoqda.

Shu va boshqa omillar 2025-yil Samarqand turizmi uchun yangi taraqqiyot davrining boshlanishi bo'lib tarixga kirishidan dalolat berib turibdi.

Rustam QOBILOV, viloyat hokimi o'rinsosari.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va bioteknologiyalar universiteti huzuridagi kadrлarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish markazi negizida veterinariya va chorvachilik sohasida pedagog hamda mutaxassis kadrлarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti tashkil etildi.

Prezidentimizning 2024-yil 4-dekabrdagi "Qishloq xo'jaligi hamda veterinariya va chorvachilik sohalari kadrлarning malakasini oshirish va qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga asosan ochilgan mazkur institutda 2025-yilden boshlab veterinariya va chorvachilik sohasida faoliyat olib borayotgan ilmiy-tadqiqot muassasalari

Veterinariya va chorvachilik sohasida malaka oshirish instituti ochildi

rahbar va ilmiy xodimlari hamda ushbu sohada faoliyat yuritayotgan professional ta'lum muassasalari pedagog xodimlari uchun malaka oshirish kurslari tashkil etildi.

Dars mashg'ulotlariga nufuzli xorijiy oliy ta'lum muassasalarining malakali, tajribali professor-o'qituvchilar, yetuk mutaxassis va maslahatchilar jalb etildi. Shu vaqtgacha faoliyat ko'rsatib kelgan markazlarda yiliqa 800 nafarga yaqin pedagog va mutaxassislar malaka oshirish kurslarida qatnashgan bo'lsa, endilikda bu ko'rsatkich ikki barobarga oshiriladi.

Bugun jahon hamjamiyatini qiyab kelayotgan eng katta muammoldardan biri, shubhasiz, oziq-ovqat muammosi. Xalqimiz dasturxonini chorvachilikdak olinadigan mahsulotlar bilan to'ldirib borishda ushbu soha vakillarining o'rni beqiyos. Shu nuqtai nazardan, ushbu sohada kasbiy faoliyatini davom ettirayotgan barcha mutaxassislarining malakasini uzlusiz ravishda oshirib borish bugungi kunda birinchchi galadagi vazifa hisoblanadi.

R.PARDAYEV,
institut direktori.

Joylarda aholi o'rtasida tibbiy ko'rik o'tkazilishi aslida majburiy. Ammo professor-o'qituvchilarning bunday ko'rik va targ'ibotlarda qatnashishi aholiga salomatlik, mahalliy shifokorlarga tajriba nuqtai nazaridan asqotadi.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti stomatologiya fakulteti dekanasi, tibbiyot fanlari doktori A.Ahmedov hamda ortopedik stomatologiya kafedrasini professor-o'qituvchilar bilan hamkorlikda Kattaqo'rg'on tumanida o'tkazilgan ko'rik va targ'ibot ishlari ham xuddi shunday maqsadga xizmat qildi.

Tumandagi 54-umumta'lum maktabi hamda bir qator mahallalarda o'tkazilgan uchrashuvlarda to'g'ri ovqatlanish, jismoniy faoliyat, kun tartibini to'g'ri tashkillashtirish kabi masalalar yuzasida suhabatlar olib borildi. Kasalliklar profilaktikasi, zararli odatlardan voz kechish bo'yicha zamonaviy targ'ibot usullari – fleshmob, aksiya, tanlovlardan foydalanshish bo'yicha takliflar, tavsiyalar bildirildi.

Marjona KUNUZOQOVA.

REKLAMA, E'ONLAR, BILDIRISHLAR / Gazetamiz haftada uch marta - seshanba, payshanba va shanba kunlari chop etiladi / Gazetada chop etilayotgan reklama va e'lonlar tezkor, samarali va hamyonbop / MUROJAAT UCHUN TELEFON: 66-233-91-56

SAMARQAND VILOYATI AHOLISI VA MEHMONLARI DIQQATIGA!

Hozirgi kunda Samarqand viloyati hududiga tegishli ruxsatnomalsiz va sertifikatsiz olib kirilgan hamda sotuvda bo'lgan va ishlatalayotgan radioelektron vositalar, jumladan, mobil aloqa tayanch baza stansiyalarning faoliyat uchun radioxalaqitlar keltirib chiqaruvchi va mobil aloqa xizmatlari sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi uskunalar (repeaterlar) ko'pa'yib ketganligini inobatga olgan holda, Samarqand viloyati Elektromagnit moslashuv xizmati ogholantiradi.

Mobil kuchaytirgich (repeater)lar O'zbekiston Respublikasi Radiochastotalar bo'yicha Respublikasi Kengashining 2022-yil 23-avgustdagги 707-sonli qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar talababriga mos ravishda o'natilgan bo'lishi va boshqa turdagи radioelektron vosita (REV)larga radioxalaqitlar bermasligi kerak. Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlarga mos kelmaydigan boshqa mobil aloqa tarmoqlari signallari kuchaytirib beruvchi retranslyator qurilmalarini O'zbekiston Respublikasi hududida ishlab chiqish (yaratish), modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish va xorijdan olib kirish (xorijdan xarid qilish) hamda ularidan foydalanshish qat'yan man qilinishi ko'rsatib o'tilgan.

Viloyat hududiga ruxsatnomasiz va sertifikatsiz olib kirilgan hamda sotuvda bo'lgan va ishlatalayotgan, mobil aloqa tayanch baza stansiyalarning faoliyat uchun radioxalaqitlar keltirib chiqaruvchi va mobil aloqa xizmatlari sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi uskunalar (repeaterlar) o'natilgan tartibda musodara qilinadi va ularni olib kirishni amalga oshirgan shaxslarga nisbatan ma'muriy javobgarlik choralar ko'riladi.

ga mos kelmaydigan boshqa mobil aloqa tarmoqlari signallari kuchaytirib beruvchi retranslyator qurilmalarini O'zbekiston

EMMM

Respublikasi hududida ishlab chiqish (yaratish), modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish va xorijdan olib kirish (xorijdan xarid qilish) hamda ularidan foydalanshish qat'yan man qilinishi ko'rsatib o'tilgan.

O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi "Elektromagnit moslashuv markazi" davlat unitar korxonasi ("EMMM" DUK), Samarqand viloyati Elektromagnit moslashuv xizmati turli diapazonlardagi radioaloqa vositalariga, televide niye va radioeshitirish (TV va RE) dasturlarini qabul qilishiga ta'sir etuvchi radioxalaqitlarni bartaraf etish uchun jismoniy va yuridik shaxslardan buyurtmalarni qabul qiladi.

O'zbekiston Respublikasining amaldagi qonun hujjalatiga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi "Elektromagnit moslashuv markazi" DUK Samarqand viloyati Elektromagnit moslashuv xizmati ogohlantiradi:

Respublika hududiga ruxsatnomasiz va sertifikatsiz olib kirilgan hamda sotuvda bo'lgan va ishlatalayotgan radioelektron vositalari (uzoq masofali radiouzatqichlar, portativ radiostansiyalar va boshqa radiouzatqich vositalari) o'natilgan tartibda musodara qilinadi va ularni olib kirishni amalga oshirgan shaxslarga nisbatan ma'muriy javobgarlik choralar ko'riladi.

Radioelektron vositalarni respublika hududiga olib kirish uchun ruxsatnomalar olishni va o'natilgan tartibda ro'yxatdan o'tkazishni rasmiylashtirish masalalari bo'yicha Samarqand viloyati Elektromagnit moslashuv xizmatiga murojaat qilishning mumkin.

Manzil: Samarqand tumani, "Yoshilik" MFY.
Telefonlar: 66-616-43-45, 66-616-44-15.

Retranslyator qurilmalaridan foydalananuvchilar o'zlarini tonidanoydan foydalaniyotgan qurilmalaridan mobil aloqa operatorlari tarmoqlari radioxalaqitlar hosil bo'lishining oldini olish uchun barcha zarur bo'lgan tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

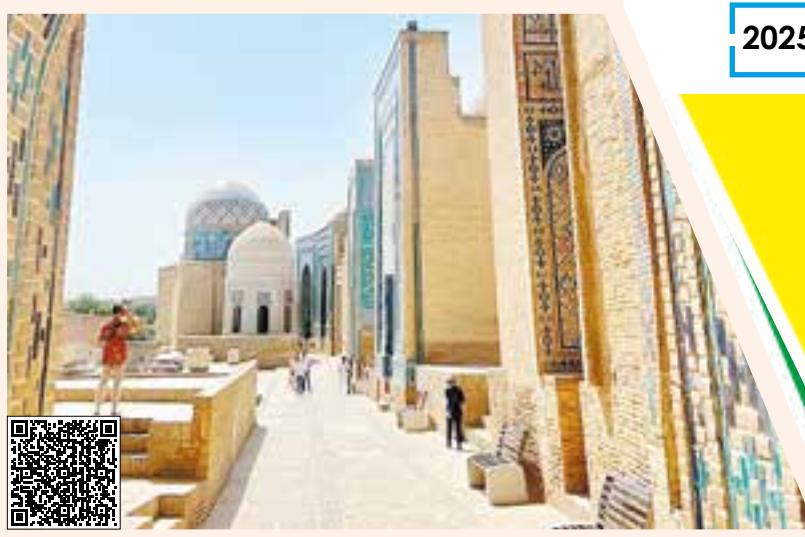
Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda keltirilgan texnik shartlar

chosalarini qurishda qayta tashkiliy-teknik choralarini ko'rishlari kerakligi;

Mazkur qarorning 1-banda kelt

MAS'ULIYAT OLMAGAN MAS'ULLAR

Yoxud madaniy meros obyektlari muhofazasi
qog'ozda bo'lmasligi kerak

Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 30-martdagи "Moddiy madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanishga oid ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida"gi qaroriga ko'ra, moddiy madaniy meros obyektlarini himoya qilish, o'z holicha saqlash va kelajak avlodga yetkazish maqsadida jamoatchi inspektorlar faoliyati yo'iga qo'yilgan.

"Moddiy madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish bo'yicha jamoatchi inspektorlar faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi nizomga muvofiq, 18 yoshga to'lgan faol fuqarolar ixtiyoriylik va tanlov asosida mahalla fuqarolar yig'inlari kengashining qarori bilan jamoatchi inspektor etib tasdiqlanadi. Bir nafr jamoatchi inspektoring, qoida tariqasida 2 tadan ortiq moddiy madaniy meros ko'chmas mulk obyektiга biriktirilishiga yo'l qo'yilmaydi, bitta moddiy madaniy meros ko'chmas mulk obyekti uch naftargacha inspektor biriktirilishi mumkin. Departament jamoatchi inspektorlar faoliyatiga uslubiy rahbar bo'ladi va inspektor o'z faoliyatini ixtiyoriy ravishda yuritib, qonun hujjatlariga amal qiladi.

- Moddiy madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanish to'g'risidagi qonun hujjatlarini talablarini buzilishining oldini olish hamda aniqlangan qonunbuzilish holatlari haqida tegishli davlat idoralariga xabar berish jamoatchi inspektoring asosiy vazifasi, - deydi viloyat madaniy meros boshqarmasi boshlig'i o'rinnbosari Ziyodulla Nasimov.

- Samarqandda 1607 ta moddiy madaniy meros obyekti ro'yxatga olingan bo'lib, respublika ahamiyatidagi 973 ta arxeologiya yodgorligiga jamoatchi inspektor biriktirilishi belgilangan. Shu paytgacha 502 ta obyekti jamoatchi inspektor tayinlangan.

Ushbu faoliyat tashkil etilganiga besh yildan oshyapti. Lekin haligacha madaniy meros obyektlariga jamoatchi inspektorlar to'liq biriktirilmagan va ishlayotgan inspektorlar orasida nomigina faoliyat yuritayotganlari yo'q emas.

- Tarix fani o'qituvchisiman, shu bilan birga to'rt yildan buyon tumandagi madaniy meros obyektlarida bosh jamoatchi inspektor bo'lib ishlayam, - deydi nurobodlik Ilhom Botirov. - Tumanimizda ro'yxatga olingan 52 ta moddiy madaniy meros obyekti 40 nafardan ziyod jamoatchi inspektor biriktirilgan. Yasharib nima qildim, xodimlar moddiy rag'batlantirilgani uchun aksariyati ishga mas'uliyat bilan yondashmaydi, ayrimlari bu ishni tashlab ham ketyapti. Natijada arxeologik yodgorliklarda noqonuni qazishma ishlari ko'p uchramoqda. Buning ustiga jamoatchi inspektorlarning ko'chiligi bu sohani tushunmaydigan fuqarolar.

Nizom bo'yicha jamoatchi inspektor tomonidan ma'muriy huquqbuzarlik aniqlanganda, unga ma'muriy huquqbuzarlik to'g'risidagi bayonnomma yoki sud hujjatiga asosan eng kam oylik ish haqining 1 baravari miqdorida, jinoyat aniqlansa, qonunga muvofiq jinoyat ishini qo'zg'atish to'g'risidagi qarorga asosan eng kam oylik ish haqining 3 baravari miqdorida pul mukofoti berish ko'rsatilgan. Ammo jamoatchi inspektorlarga shtat berish, mehnat daftarchasini yuritish, boshqa turdag'i qo'shimcha rag'batlantirish yoki javobgarlik bo'yicha hech narsa belgilanganman.

Bu madaniy meros obyektlari muhofazasi uchun inspektorlar yetishmasligi va biriktirilgan jamoatchi inspektorlarning o'z vazifasini vijdoran, mas'uliyat bilan bajarmayotganining asosiy sababidir. "Mushuk ham tekinga oftobga chiqmaydi" deganlaridek, manfaat bo'lmasa, hech kim o'z ishiga mas'uliyat bilan yondashmaydi. Shu bois moddiy madaniy meros obyektlarini asrabavaylash, yodgorliklarga ziyon yetishining oldini olish hamda qonunbuzilish holatlari chek qo'yish uchun balki haqiqiy inspektor va qonun himoyachilarini biriktirish kerakdir.

Fazliddin RO'ZIBOYEV.

MUASSIS: Samarkand viloyati hokimligi

Bosh muharrir: Farmon TOSHEV

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligining Samarkand viloyat boshqarmasida 2012-yil 30-martda 09-01 raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr 100. Indeks 438. 14 209 nusxada chop etildi. Buyurtma 55. Hajmi 2 bosma taboq, bichimi A-2

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.

QABULXONA: (66) 233-91-51, **REKLAMA VA E'LONLAR:** (66) 233-91-56

BO'LIMLAR: (66) 233-91-57, 233-91-58, 233-91-59, 233-91-61

MANZILIMIZ: 140100, Samarkand shahri, Ulug' Tursunov ko'chasi, 80-uy, Matbuot uyi.

2025-yil – Atrof-muhitni asrash va yashil iqtisodiyot yili

Tabiatdagi "ZAHAR" lap

Bir tasavvur qiling. Quyoshli kunda gulzorda barq urib turgan gullar, endigina ochilmoqqa chog'lanayotgan g'unchalar to'satdan kuchli jala ostida qolsa, gay ahvolga tushadi? Changli shamol yam-yashil maysazorga yopirilganda-chi? Qum bo'roni kutilmaganda dov-daraxtlar barglari ustiga to'kilsa, bu baloi ofat ularning tabiiy holatiga zarar yetkazmasmikin? Oftob nuri va musaffo havo bo'imagan joyda giyohlar yashnab o'sarmidi? Yo'q albatta! Zaharli oqova suvlarning daryo va ko'llardagi baliqlarga qiron keltirayotganini esa qayta-qayta eshitayapmiz.

Tabiiyki, har bitta o'simlik va joniworning hayot davomiligi bor. Lekin ular noqulay sharoitda ozor chekadi, qurib-qoviraydi, yashovchanlik qobiliyatini yo'qotishi, hatto nobud bo'lishi mumkin. Odam ham shunday. Uning ko'p yillar sog'-salomat yashab, uzoq umr ko'rishi uchun toza suv, qulaysi muhit va sof havo kerak.

KISLORODNI QAYERDAN OLAMIZ?

Insoniyat taraqqiyotida eng uzoq davom etgan davr - tosh asrida kishilar tabiatga juda yaqin bo'lgan. Ajoddalarimiz suv, o'simliklar va tuproqni muqaddas hisoblashgan.

Tabiatga mehr-shafqat va oqilonla muomalada bo'lishning o'ziga xos tarib-qoidalari uch ming yil avalgi "Avesto"da ham qayd etilgan. Ya'ni, yerni ifloslantirib, unga ziyon yetkazgan yoki o'simliklarni payhon qilgan odamlarga maxsus jazo turlari belgilangan. Bolalar juda kichikligidanoq daraxt ko'chati o'tqazish, yerga don qadash va nihollarni sug'orish ishlariiga o'rgatib borilgan.

Ona zammini bor holicha asrash zarurligi azal-azaldan yoshu qariga farz qilin-gan. Lekin davrlar o'tib, bu qoida buzildi, uzoq yillar davomida atrof-muhitga qilingan qo'pol munosabat tuyafly endilikkida ekologik ahvol butkul izdan chiqib bormoqda. Havo, suv, tuproqning ifloslanishi sababli aholi o'tasida turli kasalliklar kelib chiqayotgani ham sir emas. Shunday bir vaqtida o'zimizni muhofaza qilish choralarini bormikin?

Rivojlangan davlatlarda tabiatga to'g'ri munosabatda bo'lish allaqachon qonunlashtirib qo'yilgan. Masalan, chet elda kimdir chekayotgan sigaretini yo'l chetiga uloqtirsa, qattiq ogohlantiriladi. Sababi, hali o'chmagan sigarettdagi tutun havoga tarqalib, uni ma'lum miqdorda zaharlashi mumkin. Yana kimdir qo'lida g'ijimlangan qog'ozni yerga tashlaganini ko'rgan kishi borki, bu ishi xato ekanini ungu tushuntiradi. Birorta ko'p yillik o'simlikni tag-tomiri bilan yulib olganlar ham katta jarimaga tortiladi.

Milliy boyligimiz bo'lgan dorivor giyohlarni o'z bilganimcha yig'ib, bozorda pullayotganlarga bizda hech qanday chora ko'rilmaydi.

Tog' yonbag'irlarida o'sayotgan to'rt yarim ming turdag'i o'simliklarning 1150 turi shifobaxsh xususiyatiga ega enkligi olimlar tomonidan aniqlangan. Aslida bunday dorivor giyohlarning genofondini saqlab qolish choralarini belgilash va ular kelgusi avlodlar salomatligi uchun ham zarur bo'lishi haqida jiddiy o'yab ko'rishi kerak. Lekin olimlar yon-atrofimizdagi tabiiy go'zalliklarga putur yetkazilayotganligi oqibatida 344 ming turdag'i o'simlik va 5200 turdag'i jonzotlar soni hademay juda kamayib, o'ta noyob bo'lib qolishi mumkinligini qayta-qayta aytishmoqda.

Yana bor holatga e'tiborni qaratishimiz lozim. Soha mutaxassislarning ta'kidlashlaricha, katta ko'chalar bo'yab g'ir-g'ir qatnayotgan transport vositalaridan chiqayotgan gaz tarkibida uvelodvorolar, qo'rg'oshin, azot oksidi va is gazi mavjud.

Atigi bitta avtomobil har yili atmosfera havosidan anchagini miqdorda shifobaxsh oksigenni "yutib", dudburoni orqali 500 kilogramm karbonat angidrid va is gazlari, 40 kilogramm azot oksidi, 200 kilogramm har xil birkimaga ega karbon suvlarni havoga ajaratib chiqararkan. Shu kabi noxush holatlari tuyafly havoning tiniqligi 25-30 foizgacha kamayadi. Havoda musbat (foydal) ionlar ozayib, manfiy (zararli) ionlar ko'payadi.

Bundan tashqari, havoga tarqalayotgan chang zarralari biz uchun foydal hisoblangan ultrabinafsa nurlarining ko'p qismini o'ziga singdiradi va ularning yerga tushishiga to'sqinlik qiladi. Aniqrog'i, havoda tutun, qurum va turli xil changlarning qalinlashishi natijasida quyoshdan kelayotgan ultrabinafsa nurlarining yo'l to'silib, insonda foydal o'tob nuriga tanqislik sezildi. Bu esa organizmning kasalliklarga qarshiligi

ko'rsatish qobiliyatini pasaytiradi, oqibatda yuqumli dardlarga moyillik ortadi.

Yon-atrofimizda bizga beminnat xizmat qilayotgan kislrorod manbai bo'lmaganida edi, insoniyat allaqachon muqarrar xavf girdobiga tushib qolardi. Bunday kislrorod manbai - hayot uchun bebehao oksiyen ishlab chiqaruvchi yashil olamidir.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, bir gektardagi qaraq'havodagi karbonat angidridning yuz foizini o'ziga shimadi, yil davomida 30 tonna changni havodan "tutib" qolad.

Aholi yashash hududlarida daraxtzorlarni ko'paytirish zarur, chunki ular quyoshi shunlarda 300 kilogramma yaqin karbonat angidrid gazini yutadi va shuncha miqdorda shifobaxsh oksigen gazini ajratadi, bu esa bizning toza havodan nafas olishimizni ta'minlaydi deyishadi mutaxassislar.

Daraxtlarni doimiy tarzda parvarishlasak, turli xillarini ekip-ko'paytirsak, bu yushmanha farzandlarimizni ham jaib etsaks, qanchalar soz bo'lardi.

ICHIMLIK SUVIMIZ JUDA OZ...

Bir necha yillar avval teleekranda kichik bir lavha namoyish qilinardi. Unda o'qituvchi sinfga kirib, shisha to'la suvni bolalarga ko'rsatadi va shunday deydi:

- Buni qarang, aytaylik, kurrai zaminda shuncha miqdorda suv bor, agar buni beshta bo'lakka bo'lsak, uning to'rtidan bir qismi ichishga yaroqlidir.

O'quvchilar hayratlanishadi:

- Nahotki biz ichadigan suv shu qadar kam bo'lsa!"

Tasavvur qiling. Inson kimsasiz qaqroq dashtda adashib qolsa-yu, so'ng tashnalik tufayli holdan toyib hushini yo'qotsa. Shunday vaqtida faqat o'ziga tomizilgan bir tomchi surgina uni hayotga qaytarla oladi. Suv shunchalik qadradi, aziz!

Tirikligimiz asosi bo'lmish suvga nisbatan muносатимиз hamon yomonligicha qolmolqda. Yer yuzining 70,8 foizi suvdan iborat ekanini ham-mamiz bilamiz. Biroq shu suvning asosiy qismi sho'r, juda oz qismi chuchuk, xolos.

Tarixdan ma'lumki, ayrim mamlakatlarda turli kasallik epidemiyalar tarqalishiga suvning yuqumli infeksiyalar bilan ifloslanishi sabab bo'lgan. Abu Ali ibn Sino ham asarlarida suv haqida to'xtalib, qo'rg'oshinli quvurlardan oqqan suvning salomatlik uchun xavfli ekanini ta'kidlag'an. Bugungi kun mutaxassislarining aytishlaricha, suv tarkibidagi o'zgarishlar yurak va qon-tomir xastaliklarini keltirib chiqarishi kuzatilgan.

Yon-atrofimizda qarasak, ba'zan ichishga yaroqli suvning ko'palib isrof bo'layotganini ko'ramiz. Ayniqsa shahar sharoitida (hatto ko'palib qishloqlarda ham) tomorqa ekinlarini ichimlik suvi suv bilan sug'orish hollari uchraxdi. Jo'mragi buzilib, tomtchilayotgan sunvi ko'rib indamdasak, muammoni hal etish chorasini ko'rmsasak, qisqa muddat ichida anchagina suv isrof bo'lishi tayin.

Tadqiqotlar natijasiga ko'ra, inson salomatligiga salbiy ta'sir etayotgan omillarning 30 foizi suv tarkibining topishligiga to'g'ri kelarkan. Demak, har bir kishi ichimlik suvidan tejab-tergab foydalish xususida o'yab ko'rishi zarur. Vaholani, bu borada hukumatning bir qancha qarorlarida ham to'muhim vazifalar bilan belgilash berilgan.

Suvni aqil bilan ishlatsak va behuda isrof qilmasak, faqat o'zimizni emas, balki kelgusi avlodlar kelajagini ham qadrlagan bo'lamiiz. Tip-tiniq suvlar mo'lko'l oqib tursa, rizq-ro'zimiz oshadi, uylarimizga baraka kiradi, dardlar chekinadi.

O'SMIR TANASIDAGI QO'RG'OSHIN (buz endilikda nimalar qilishimiz kerak?)

Bolalarning nafas olish a'zolari kasalliklari bilan havodagi zaharli moddalar o'tasida bevosita bog'liqlik mavjud. Davolash qiyin kechadigan allergik va toksikallerlik xastaliklarning yoshlari orasida ko'payatganligiga ham havoning zararli moddalar bilan zaharlanganligi sababchidir.

Jahon sog'liqni saqlash tashkilotining ma'lumot berishicha, atmosferani ifloslanayotgan toksik moddalar har yili dunyo bo'yicha besh mil-

liondan ortiqroq bolalar hayotiga zomin bo'lyapti. Tuproqda og'ir metallarning ruxsat etilgan me'yordagidan ortiq to'planishi natijasida o'smir bolalarda yurakning tez urishi, bosh og'rig'i, qon bosimi ortishi kuzatilayotgan ekan. Bunday yoshdagidagi bolalar iligida hatto qo'rg'oshin moddasi borligi aniqlanibdi!

Ekologik muhit uchun katta ahamiyatga ega hisoblangan ozon qatlaming tobora yuqqlashayotgani ham tarkibida fitor va xlor bo'lgan organik moddalarining atmosferaga ko'tarilayotgani oqibatidir, deydi olimlarimizdan biri.

Borliqning fusunkorligi kishining ko'zlarini yashab, ko'nglini yaratadi, vujudiga kuch-quvvat ato etib, salomatligini mustahkamli asl haqiqat. Dunyoga tanilgan adib Rauf Denktash ham o'z asarida "Kundalik tashvishlardan horigan kezlarining giza atrof go'zalliklaridan bahramand bo'ling, siz yastanib yotgan yashilik olamiga to'yib boqsoqangiz, ruhingiz orom oladi, jismingiz dardlardan holi bo'la-di, hayotning beqiyos chiroyini va zavq-shavqini his etasiz..." deya yozadi.

Bizni so'lim va baho maskanlar doimo o'ziga jaib etaveradi. Ammo tabiat bag'rida yorab hordiq chiqarish bilan birga shunday jozibador hududlarni asrab-avaylash ham zarurligini unutmaz. Aslida tabiatga noto'g'ri munosabat, tabiiy boyliklarimizga e'tiborsizlik tufayli har joyda chiqindilar ko'payib, biosferaning